

Vergaderjaar 2004–2005

27 020

Aanpak onderwijsachterstanden

Nr. 45

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2005

1. Inleiding

Met deze brief breng ik u op de hoogte van de voorstellen voor de uitwerking van de nieuwe gewichtenregeling in het basisonderwijs. Dat doe ik mede namens de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De hoofdlijnen van deze voorstellen zijn tijdens het algemene overleg van 27 oktober 2004 en tijdens de begrotingsbehandeling OCW op 3 en 4 november 2004 met uw Kamer besproken. Deze brief beschrijft ook de stand van zaken op overige onderdelen van het toekomstige onderwijsachterstandenbeleid, vooral in het basisonderwijs.

Over de uitwerking van het Leerplusarrangement in het voortgezet onderwijs hebt u op 24 maart 2005 een brief ontvangen (Kamerstukken II 2004/05, 27 020, nr. 44). De veldraadpleging, zoals aangekondigd in die brief, heeft inmiddels plaatsgevonden. Bestuurlijk overleg over de consequenties van de veldraadpleging heeft geleid tot een definitief voorstel waarover op dit moment interdepartementale afstemming plaatsvindt. Ik verwacht de Kamer op 10 juni a.s. te kunnen informeren over het definitieve voorstel voor het Leerplusarrangement VO.

In het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet Balkenende II is een herijking van het onderwijsachterstandenbeleid aangekondigd. Het doel hiervan is het onderwijsachterstandenbeleid effectiever en efficiënter te maken. Naar aanleiding hiervan zijn in de «Hoofdlijnenbrief toekomstig onderwijsachterstandenbeleid» (31 oktober 2003; Kamerstukken II 2003/04, 27 020 nr. 35) en de «Uitwerkingsbrief toekomstig onderwijsachterstandenbeleid» (9 juli 2004; Kamerstukken II 2003/04, 27 020, nr. 39) voorstellen voor uitvoering van deze beleidsvoornemens beschreven. De brieven van 22 oktober en 29 oktober 2004 (Kamerstukken II 2004/05, 27 020, nr. 41 en 42), bevatten de voorstellen van het kabinet voor de uitvoering van de motie Verhagen, Van Aartsen en Dittrich (Kamerstukken II 2004/05, 29 800, nr. 4), voor het onderdeel «onderwijsachterstandenbeleid».

Aan de voorstellen voor het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid liggen de volgende uitgangspunten ten grondslag:

- De taken en verantwoordelijkheden worden zo efficiënt en effectief mogelijk belegd bij schoolbesturen en gemeenten. Dat heeft als voordeel dat alle partijen doen waar zij het beste in zijn én dat ze zo beter op resultaten kunnen worden aangesproken.
- Bij de verdeling van geld wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de feitelijke achterstand van leerlingen.
- Er moet meer aandacht worden besteed aan de bestrijding van onderwijsachterstanden bij autochtone achterstandsleerlingen.
- In de bestrijding van onderwijsachterstanden moet bovendien het accent komen te liggen op het vroegtijdig opsporen en aanpakken van onderwijsachterstanden. Er wordt daarom veel belang gehecht aan voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

Schoolbesturen en scholen zijn de belangrijkste uitvoerders van het onderwijsachterstandenbeleid. De financiële middelen worden (via bundeling en overheveling) zoveel mogelijk beschikbaar gesteld aan schoolbesturen. Zij krijgen meer ruimte om middelen naar eigen inzicht te besteden en om gebruik te maken van (door gemeenten te organiseren) schakelklassen. Van scholen wordt gevraagd bij het bestrijden van onderwijsachterstanden aansluiting te zoeken bij de omgeving. Gemeenten hebben als meest schoolnabije overheid een verantwoordelijkheid voor het functioneren van de lokale infrastructuur én voor het realiseren van samenhang tussen de schakels in de jeugdketen. Binnen het toekomstige onderwijsachterstandenbeleid hebben gemeenten verantwoordelijkheid voor voor- en vroegschoolse educatie, schakelklassen en het voeren van overleg met schoolbesturen over het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie en het onderwijsachterstandenbeleid. Daarbij hoort ook de doorlopende leerlijn van voorschoolse educatie naar het basisonderwijs.

In deze brief wordt allereerst ingegaan op de stand van zaken op de volgende onderdelen: taken en verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeenten (2), VVE (3), schakelklassen (4), verplicht overleg gemeenten en schoolbesturen (5). Het tweede deel van de brief gaat over de uitwerkingsvoorstellen voor de nieuwe gewichtenregeling (6). Tot slot bevat deze brief een financiële paragraaf (7) en een beschrijving van het vervolgtraject (8).

2. Taken en verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeenten

Scholen zijn verantwoordelijk voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. Van scholen wordt verwacht dat zij zo vroeg mogelijk starten met het bestrijden van onderwijsachterstanden bij alle achterstandsleerlingen. Scholen voor basisonderwijs krijgen met ingang van 1 augustus 2005 extra middelen voor de bestrijding van (taal-)achterstanden bij jonge kinderen. Dit gebeurt met de middelen afkomstig van de motie Verhagen c.s. Voor de toekenning van deze middelen voor het schooljaar 2005–2006 is op 23 maart 2005 een ministeriële regeling gepubliceerd (Gele Katern nummer 5 «Regeling toekenning extra achterstandenmiddelen aan basisscholen voor schooljaar 2005–2006»). Deze extra middelen worden aan de hand van het schoolgewicht verdeeld over de basisscholen die gewichtenmiddelen ontvangen. Scholen zullen worden gestimuleerd om deze extra middelen in te zetten voor de bestrijding van onderwijsachterstanden in de groepen 1 tot en met 4 en om alle achterstandsleerlingen in de groepen 1 en 2 te laten deelnemen aan effectieve vroegschoolse programma's. Om te bepalen welke aanpak individuele leerlingen nodig hebben, én om na te gaan of de gekozen aanpak

effectief is, wordt van scholen verwacht dat zij de voortgang in de voorde-
ringen van individuele achterstandsleerlingen in beeld brengen. Dat kan
met behulp van leerlingvolgsystemen waarin toetsen zijn opgenomen. De
onderwijsinspectie zal scholen erop aanspreken dat zij programma's en
instrumenten gebruiken waarvan bekend is dat deze effectief zijn voor het
bestrijden van onderwijsachterstanden. Het gaat erom dat scholen steeds
meer kiezen voor een gerichte aanpak en voor maatwerk in plaats van
algemene maatregelen voor alle leerlingen.

Gemeenten zorgen ervoor dat op lokaal niveau samenhang in de basis-
voorzieningen komt en dat de verschillende functies binnen het jeugd-
beleid beschikbaar zijn. Het terrein van het lokale beleid in de breedte
behelst de aandachtsgebieden samenhang tussen onderwijs en andere
relevante beleidsterreinen zoals jeugdbeleid, inburgering, spreiding- en
integratievraagstukken, veiligheidsbeleid en economische ontwikkeling.
Een sluitende keten voor de doelgroep van het onderwijsachterstanden-
beleid moet onderdeel gaan uitmaken van het lokale jeugdbeleid.
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor handhaving van de leerplicht, voor
de curatieve behandeling van het voortijdig schoolverlaten (VSV), voor
regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC), en voor Grotestedenbeleid
(Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid). Vanuit de optiek
«elke leerling in het goede traject en op de juiste plaats», komen de
aandachtvelden voortijdig schoolverlaten, opvang, schakeling en
instroom, doorstroom en uitstroom van leerlingen in beeld. Het gaat
hierbij om een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en
schoolbesturen.

Conform de hierboven geschetste uitgangspunten worden de taken en
verantwoordelijkheden van gemeenten binnen het onderwijs-
achterstandenbeleid met ingang van 1 augustus 2006 toegespitst op drie
punten:

1. VVE,
2. het inrichten van schakelklassen op lokaal niveau,
3. het voeren van lokaal overleg met schoolbesturen over het bevorderen
van integratie, over het tegengaan van segregatie en over het
onderwijsachterstandenbeleid, waaronder de doorlopende leerlijn van
voorschoolse educatie naar basisonderwijs.

De daarvoor bestemde wetswijziging is in voorbereiding. Over de hoogte
van het GOA-budget dat gemeenten ontvangen in de periode van
1 augustus 2005 tot 1 augustus 2006 hebben gemeenten op 4 februari
2005 een brief (BGS/UGE-2005/28430 M) ontvangen. Dit GOA-budget is
bestemd voor het uitvoeren van de huidige taken voor de bestrijding van
onderwijsachterstanden. Tot 1 augustus 2006 is hiervoor het thans
geldende Landelijk Beleidskader Gemeentelijk Onderwijsachterstanden-
beleid (LBK-GOA) van toepassing. Met ingang van 1 augustus 2006
ontvangen gemeenten een budget van ongeveer € 168 miljoen voor het
uitvoeren van de hierboven genoemde taken. Voor de 30 grote gemeenten
(G30; per 1 januari 2006 wordt de G30 de G31) worden de middelen opge-
nomen in de brede doeluitkering (BDU) voor het grote stedenbeleid. Voor
het onderwijsachterstandenbeleid zijn met de G30 afrekenbare resultaat-
afspraken gemaakt op het terrein van VVE en schakelklassen. Hiervoor is
op 11 maart 2005 een prestatieconvenant ondertekend met de afzonder-
lijke steden. In 2007 vindt een zogenaamde «midterm review» plaats over
de voortgang van de uitvoering. De steden verantwoorden zich aan het
eind van de convenantperiode (medio 2010) tegenover het Rijk over de
gerealiseerde resultaten. De wijze van verantwoording is vastgelegd in het
Besluit brede doeluitkering sociaal, integratie en veiligheid.

Voor kleine gemeenten is de omvang van de rijksbijdrage voor VVE en
schakelklassen meestal te gering om duidelijke prestatie-afspraken te

maken. Zo zal een aantal gemeenten moeten kiezen tussen een schakelklas of kwalitatief goede VVE. Daarom wordt voorgesteld dat de kleinere gemeenten alleen verantwoording afleggen over de rechtmatige besteding van de specifieke uitkering voor onderwijsachterstanden en geen resultaatafspraken maken met het Rijk. In een algemene maatregel van bestuur zal dit verder worden uitgewerkt. Hierover zal nog overleg plaatsvinden met gemeenten en schoolbesturen. Er is hierbij overigens nog geen rekening gehouden met mogelijke consequenties van het kabinetsstandpunt Brinkman (Kamerstukken II 2004/05, 29 800 B, nr. 16). Dit standpunt gaat ten aanzien van specifieke uitkeringen onder meer uit van «single audit» (het Rijk verbindt in beginsel geen specifieke controle-eisen aan de besteding van specifieke uitkeringen) en «single information» (de informatie die het Rijk vraagt sluit zoveel mogelijk aan bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de gemeenten zelf). Het standpunt bepaalt daarnaast dat de regelingen die in het Grotestedenbeleid zijn gebundeld, voor zover zij betrekking hebben op niet-GSB-gemeenten, ook voor de niet-GSB-gemeenten worden gebundeld. De consequenties worden op dit moment nader bezien.

Als het gaat om de kwaliteit van het onderwijs en de dagelijkse onderwijspraktijk is de school zelf als eerste aan zet. Het is daarnaast heel belangrijk dat er oog is voor de omgeving van de school en voor de positie van de school binnen de gehele jeugdketen, onder andere op het gebied van veiligheid op school, onderwijsachterstanden, brede school, zorgstructuren rond de school en voortijdig schoolverlaten. Op dat vlak zullen gemeenten en scholen goed moeten samenwerken om – ieder vanuit de eigen taken en verantwoordelijkheden – de juiste dingen op de juiste manier te doen en zo elkaars aanpak te versterken. Met de Operatie Jong heeft het kabinet een onderscheid gemaakt tussen bestuurlijke en uitvoerende regie. Dit staat beschreven in de brief van het kabinet van 22 november 2004 aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2004/05, 29 284, nr. 5). Een naadloze aansluiting tussen beide vormen van regie is nodig om te zorgen voor goede samenwerking in de keten en om te zorgen dat de keten sluitend is: in algemene zin en per individueel geval. De invulling die hiervoor gekozen wordt, moet aansluiten bij de knelpunten die in de praktijk ervaren worden. Er is meer zicht nodig op de instrumenten die nodig zijn om de verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de bestuurlijke respectievelijk de uitvoerende regie binnen het onderwijsbeleid te kunnen waar maken. In het kader van de «JONG-overeenkomst», die op 8 april 2005 is ondertekend door 13 gemeenten, de bijbehorende provincies en het Rijk, wordt gedurende een jaar in de praktijk getest hoe het beste resultaatgericht samengewerkt kan worden om uitval van jongeren te voorkomen. Problemen in de jeugdketen en hindernissen die resultaatgericht samenwerken in de weg staan, worden in kaart gebracht. Na een jaar worden de uitkomsten geëvalueerd en kunnen voor de gevonden knelpunten landelijk oplossingen worden uitgerold.

De JONG-overeenkomst loopt tot april 2006. Voor de aanpassing van het onderwijsachterstandenbeleid kan niet lang gewacht worden op duidelijkheid over het instrumentarium. Ik heb daarom met de vier grote gemeenten en de VNG afgesproken om op korte termijn samen het instrumentarium voor bestuurlijke en uitvoerende regie in het onderwijsbeleid verder uit te werken. De volgende vragen staan hierin centraal: welke overheidslaag kan het meest effectief optreden en welke (wettelijke) instrumenten/bepalingen zijn wenselijk/noodzakelijk voor het adequaat kunnen uitvoeren van de bestuurlijke en uitvoerende regie in het onderwijsbeleid? Met het onderwijsveld worden afspraken gemaakt over hun betrokkenheid bij dit traject. Het instrumentarium wordt bij een aantal gemeenten en scholen getoetst op uitvoerbaarheid. Daarbij wordt ook meegenomen wat de rol van de rijksinspecties binnen de bestuurlijke

regie is. Dit alles wordt versneld door – aansluitend bij het moment van de tussenrapportage over de Jong-overeenkomst – in het najaar van 2005 een eindrapportage op te leveren. De resultaten hiervan worden vervolgens betrokken bij de discussie over de Jongovereenkomst.

3. Voor- en vroegschoolse educatie

Het belang van de vroege kinderjaren voor ontwikkelingskansen en maatschappelijke participatie kan moeilijk worden overschat. In die jaren vindt de snelste ontwikkeling (motorisch, cognitief, sociaal-emotioneel) plaats en blijken ook aanzienlijke verschillen in de ontwikkeling van de kinderen te ontstaan. De kwaliteit van de opvoedingsomgeving en de communicatie met kinderen is van grote invloed op de individuele ontwikkeling. De voor- en vroegschoolse educatie speelt hierin een belangrijke rol. Doel van voor- en vroegschoolse educatie is de taal- en ontwikkelingsachterstand bij de doelgroep van het onderwijsachterstandenbeleid te voorkomen, dan wel zo snel mogelijk aan te pakken. Daarom is een belangrijk element van VVE dat de aanpak al start voordat kinderen in het basisonderwijs beginnen en via een doorlopende leerlijn van signalering (bijvoorbeeld het consultatiebureau), voorschoolse educatie (zoals in een peuterspeelzaal) naar vroegschoolse onderwijs in groep 1 en 2 van het basisonderwijs overgaat. Het in te stellen verplichte overleg tussen gemeenten en schoolbesturen is daarom ook gericht op het vormgeven van deze doorlopende leerlijn (zie paragraaf 5).

Het huidige Landelijk Beleidskader Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (LBK-GOA) dat tot 1 augustus 2006 van kracht is, bevat een doelstelling op het terrein van VVE. De doelstelling luidt dat 50% van de doelgroep van het onderwijsachterstandenbeleid deelneemt aan een VVE-programma. Met ingang van 1 augustus 2006 wordt het budget voor VVE dat gemoeid is met deze doelstelling (ongeveer € 110 miljoen) opgenomen in het gemeentelijk budget. Voor de G30 wordt het budget opgenomen in de brede doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid (BDU SIV). Basisscholen ontvangen met ingang van 1 augustus 2005 als gevolg van de motie Verhagen c.s. extra middelen voor een bestrijding van onderwijsachterstanden in de eerste leerjaren. Daardoor wordt het voor gemeenten mogelijk om, in overleg met schoolbesturen een groter deel van hun VVE-middelen in te zetten in de voorschoolse periode. Zoals in de brieven van 22 en 29 oktober 2004 is aangegeven, kunnen daarmee de ambities op het terrein van VVE worden vergroot, zodat op termijn een deelname van 70% van de doelgroep aan VVE kan worden gerealiseerd. Voorlopig blijven gemeenten, conform het huidige LBK-GOA dat tot 1 augustus 2006 van kracht is, verantwoordelijk voor het realiseren van de ambitie van 50% deelname van de doelgroep aan de gehele voor- en vroegschoolse educatie, inclusief de doorlopende leerlijn. Zij maken hierover met schoolbesturen afspraken. Het is van groot belang dat de doorlopende leerlijn van voorschoolse educatie naar het basisonderwijs wordt gegarandeerd én dat de samenwerking die hiervoor nodig is tussen scholen, de voorschoolse sector (peuterspeelzalen en kinderopvang) en gemeenten wordt bestendigd. Dit betekent dat er aansluiting moet zijn tussen de programma's die aangeboden worden in de voorschoolse sector (peuterspeelzalen en kinderopvang) en die aangeboden worden in de vroegschoolse sector (basisonderwijs). Ook de kinderopvang heeft te maken met kinderen uit de doelgroep van het onderwijsachterstandenbeleid. Het is van belang dat ook hier voorschoolse activiteiten (kunnen) worden aangeboden. De gemeente kan hierin, vanuit de regierol, stimulerend optreden.

Van schoolbesturen wordt verwacht dat zij aan de hierboven bedoelde inzet en samenwerking actief blijven meewerken en dat zij met behulp van de middelen afkomstig uit de motie Verhagen bewaken dat de doorlo-

pende leerlijn gegarandeerd wordt. Bovenop het al bestaande beleid kunnen gemeenten en schoolbesturen op lokaal niveau afspraken maken over de inzet van de middelen die scholen extra ontvangen als gevolg van de motie Verhagen en het verhogen van de ambitie op lokaal niveau. Tot 1 augustus 2006 kan hiervoor het OOGO (op overeenstemming gericht overleg) worden benut.

Met de vier grote gemeenten en de VNG heb ik afgesproken dat een verkenning wordt uitgevoerd naar de meest effectieve en efficiënte verdeling van verantwoordelijkheden op VVE-terrein en de instrumenten en arrangementen die hiervoor nodig en bruikbaar zijn. Dit gebeurt in overleg met vertegenwoordigers van gemeenten en scholen, voortbouwend op de ervaringen en opbrengsten van het VVE-beleid tot nu toe. Het gaat vooral om de vormgeving van de verantwoordelijkheid van gemeenten en schoolbesturen voor de uitvoerende regie op respectievelijk het voor- en vroegschoolse gedeelte van de VVE en de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de bestuurlijke regie. Hiertoe zal een aantal scenario's worden ontwikkeld voor de wijze waarop in de toekomst vorm en inhoud kan worden gegeven aan onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 6 jaar. Per scenario zal worden aangegeven wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van schoolbesturen en van gemeenten. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan voorbeelden en ervaringen uit andere landen, zoals bijvoorbeeld het Schotse model. In deze verkenning wordt ook aangesloten bij trends zoals de brede schoolontwikkeling. Ik verwacht de uitkomsten van deze verkenning in het najaar van 2005 te kunnen presenteren. Hierbij zal ik aansluiten bij en gebruik maken van de ontwikkelingen binnen Operatie Jong.

Taallijn VVE

Gedurende de schooljaren 2005–2006 en 2006–2007 wordt een beperkt deel van de middelen uit de motie Verhagen voor basisscholen ingezet voor de Taallijn VVE. Het doel van de Taallijn is de kwaliteit van de taalstimulering in de voor- en vroegschoolse periode te versterken en zo de taalachterstand van peuters en kleuters uit de autochtone en allochtone risicogroepen te verminderen. In 2002 is gestart met de ontwikkeling en invoering van de Taallijn VVE. Het project is succesvol verlopen maar nog onvoldoende verankerd in alle VVE-instellingen. Om verdere verankering te realiseren wordt de komende jaren verder geïnvesteerd in het trainen van leidsters/leerkrachten en het verspreiden van de Taallijn VVE-werkwijze onder Sociaal Pedagogisch Werk (SPW3)-opleidingen, Pabo's en bibliothecarissen, in communicatie en voorlichting over de Taallijn VVE en in onderzoek naar de effecten van de Taallijn VVE op de ontwikkeling van de taalvaardigheid van peuters en kleuters.

4. Schakelklassen

Gemeenten worden met ingang van 1 augustus 2006 verantwoordelijk voor het inrichten van schakelklassen. Schakelklassen zijn bedoeld voor autochtone en allochtone leerlingen die een dusdanige achterstand in de Nederlandse taal hebben, dat zij niet (meer) met succes kunnen deelnemen aan het reguliere onderwijs. In een aparte groep wordt onderwijs aangeboden dat er op gericht is deze achterstand weg te werken, zodat de leerling daarna (weer) volledig deel kan nemen aan het reguliere onderwijs. Het extra taalonderwijs kan op twee manieren worden gegeven (beide vormen worden als schakelklas aangeduid). Ofwel gedurende één schooljaar in een daartoe speciaal ingerichte groep, al dan niet in combinatie met het volgen van onderwijs in een reguliere groep, ofwel in het verlengde deel van de verlengde schooldag in een daartoe ingerichte groep. Van gemeenten wordt verwacht dat zij met de schoolbesturen afspraken maken over de scholen waaraan schakelklassen worden

verbonden en dat zij afspreken op grond van welke criteria wordt bepaald welke leerlingen een grote achterstand in de Nederlandse taal hebben. Ter voorbereiding op de invoering van schakelklassen per 1 augustus 2006 worden er in de periode 2004 tot 1 augustus 2006 pilots uitgevoerd. In deze periode doen ruim 20 gemeenten ervaringen op met het organiseren van en laten uitvoeren van schakelklassen. Voor het uitvoeren van deze pilots is op 24 november 2004 een ministeriële regeling gepubliceerd (Gele Katern 18/19, Regeling pilots schakelklassen). In deze regeling worden bepaalde definities van schakelklassen gehanteerd. Omdat uit ervaringen met deze pilots blijkt dat deze definities niet altijd tegemoet komen aan de behoeften die er op lokaal niveau bestaan, zal in het eerder genoemde wetsvoorstel een ruimere definitie van schakelklassen worden opgenomen. Omdat schakelklassen voor de bestrijding van onderwijsachterstanden een relatief nieuw instrument zijn, wordt er een landelijk toets- en evaluatiesysteem ingericht. Hiermee worden de ontwikkelingen en resultaten met schakelklassen nauwgezet gevolgd. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2004 gestart. Het systeem zal op 1 augustus 2006 in werking treden. Daarnaast zal in de komende periode worden bezien op welke wijze gemeenten en scholen ondersteund kunnen worden bij het definiëren van taalachterstand en het opzetten van schakelklassen.

5. Verplicht overleg gemeenten en schoolbesturen

Bij de «Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2004» (Kamerstukken II 2003/04, 29 200 VIII, nr. 70) is aangekondigd dat wordt bevorderd dat niet-vrijblijvende afspraken worden gemaakt tussen gemeenten en schoolbesturen over een evenwichtige verdeling van achterstandsleerlingen over scholen. In de brief over onderwijs, integratie en burgerschap (Kamerstukken II 2003/04, 29 536, nr. 1) is hierop nader ingegaan. Gemeenten en schoolbesturen worden naar verwachting met ingang van 1 augustus 2006 verplicht gezamenlijk overleg te voeren over het bevorderen van integratie, het tegengaan van segregatie en het onderwijsachterstandenbeleid. Daarbij hoort de doorlopende leerlijn van voorschoolse educatie naar basisonderwijs. Het is van belang de voorschoolse sector (peuterspeelzalen en kinderopvang) hierbij te betrekken. De verplichting tot het voeren van overleg geldt voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs. Schoolbesturen en gemeenten voeren minimaal één keer per jaar overleg met elkaar over het bevorderen van integratie, het tegengaan van segregatie en het bestrijden van onderwijsachterstanden. Naast het maken van afspraken over de spreiding van leerlingen in het basisonderwijs, kunnen afspraken gemaakt worden over bijvoorbeeld het uitwisselen van leraren en leerlingen of het gezamenlijk organiseren van culturele activiteiten om de integratie tussen allochtone en autochtone leerlingen te bevorderen.

Op 18 mei 2005 heeft de Onderwijsraad een advies uitgebracht getiteld: «Bakens voor spreiding en integratie». De aanleiding voor het advies vormde de vraag van de gemeente Rotterdam of het hanteren van dubbele wachtlijsten gebaseerd op etniciteit mogelijk is. De raad is gevraagd niet alleen hierover te adviseren maar te adviseren over een breder spectrum van integratie- en segregatieproblematiek. Ik zal de Kamer zo spoedig mogelijk een uitgebreide reactie op dit rapport zenden, maar wil vooruitlopend daarop, op hoofdlijnen een korte voorlopige reactie geven.

De Raad geeft aan dat het om een zeer complexe problematiek gaat met tal van paradoxen en dilemma's. Er zijn geen eenvoudige oplossingen voorhanden en het tegengaan van segregatie is een onderwerp waaraan blijvend gewerkt zal moeten worden. Het gaat er vooral om een lokale

aanpak te bevorderen en gemeenten en scholen instrumenten te bieden om lokaal tot afspraken te komen. Bij dit onderwerp is de communicatie met en de betrokkenheid van ouders van het grootste belang. Het hanteren van dubbele wachtlijsten op scholen gebaseerd op etnische kenmerken is juridisch niet toegestaan. Dit is ook het oordeel van de Commissie Gelijke Behandeling die betrokken is geweest bij het advies van de Onderwijsraad. Ik ben het met dit oordeel eens. De Raad geeft aan dat in plaats daarvan het criterium (taal)achterstand kan worden gebruikt, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen allochtone en autochtone leerlingen. Dit biedt gemeenten zoals Rotterdam de mogelijkheid toch te werken met dubbele wachtlijsten op basisscholen.

De Onderwijsraad meent voorts dat er juridische «ankers» nodig zijn om het voor gemeenten mogelijk te maken een lokaal beleid te voeren om segregatie te voorkomen en integratie te bevorderen. Deze kunnen naar mijn oordeel worden gevonden in de wettelijke opdracht voor de scholen om bij te dragen aan actief burgerschap en sociale integratie. Een wetsvoorstel daartoe ligt thans ter bespreking in uw Kamer.

De opdracht aan scholen om met gemeenten te overleggen over de bijdrage die de school levert om segregatie tegen te gaan en integratie te bevorderen wordt geregeld bij het wetsvoorstel tot wijziging van het Onderwijsachterstandenbeleid. Dit biedt een juridisch handvat voor gemeenten om «niet vrijblijvende afspraken» met scholen over deze onderwerpen te maken. De raad is van mening dat bij dit verplichte overleg uiteindelijk de gemeenteraad een beslissing moet kunnen nemen. Ik ga voorlopig uit van een overleg van gelijkwaardige partners: het gemeentebestuur en de schoolbesturen, met inachtneming van de wettelijke verantwoordelijkheden van schoolbesturen enerzijds en die van gemeenten anderzijds. Op deze wijze kan een «kwaliteitsdialoog» tussen schoolbesturen en gemeenten ontstaan.

Het overleg wordt ook benut voor het maken van afspraken over de aanwending van de gemeentelijke middelen voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. Om de gemeentelijke activiteiten goed te kunnen afstemmen met de activiteiten van de schoolbesturen ligt het voor de hand dat schoolbesturen aangeven welke activiteiten worden ondernomen ter bestrijding van onderwijsachterstanden en welke middelen daarvoor worden ingezet. Hierbij is ook de doorlopende leerlijn van de voorschoolse educatie naar basisonderwijs onderwerp van overleg.

Ik ben in overleg met de grote gemeenten over hun positie bij dit onderwerp en bij het onderwijsachterstandenbeleid in het algemeen. De uitkomsten daarvan zal ik meenemen in de uitgebreide reactie op het advies van de Onderwijsraad.

Voor het voortgezet onderwijs hebben gemeenten een wettelijke taak bij het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten, en bij de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Stb. 2001, nr. 636). Gezien het belang van een goed functionerende jeugdketen rond de school is het goed denkbaar dat de lokale partijen besluiten tot uitbreiding van dit overleg met organisaties zoals de jeugdzorg, het maatschappelijk werk en de politie, alsmede tot een hogere frequentie van het overleg. Besprekingspunten zijn in ieder geval de doorlopende leerlijnen van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs en van het voortgezet onderwijs naar de beroeps- en volwasseneneducatie en het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten. Voor scholen die aanvullende financiering ontvangen in het kader van het Leerplusarrangement VO om probleemcumulatie aan te pakken, is die aanpak ook onderwerp van het overleg. De benodigde beleidsinformatie voor het genoemde overleg komt voort uit een analyse van landelijke monitorgegevens, onderzoeksgegevens,

inspectiegegevens en lokale monitor- en onderzoeksgegevens. Het Rijk richt hiervoor een landelijke monitor in. Het is de bedoeling het startmoment van deze monitor voor het primair onderwijs te laten aansluiten bij de invoering van het onderwijsnummer in het primair onderwijs. De gegevensverzameling wordt afgestemd met het Grotestedenbeleid, zodat betrokken gemeenten niet dubbel bevraagd worden. De gegevens voor de G30 vinden hun neerslag in de GSB-monitor. In het voortgezet onderwijs wordt met de monitor gestart als het Leerplusarrangement VO ingevoerd wordt. De inspectie van het onderwijs ziet erop toe dat schoolbesturen (en daarmee scholen) rekening houden met de omgeving van de school en overleg voeren met gemeenten over het lokale onderwijsachterstandenbeleid.

6. Herijking gewichtenregeling

6.1 Inleiding

De huidige gewichtenregeling dateert van 1986. Vanaf de oorsprong is deze regeling erop gericht basisscholen extra personeelsformatie toe te kennen voor zowel autochtone als allochtone achterstandsleerlingen. Van de ruim 1,5 miljoen kinderen in het basisonderwijs behoren er thans een kleine 400 000 leerlingen tot de doelgroep van het onderwijsachterstandenbeleid, van wie circa de helft van autochtone afkomst en de helft van allochtone afkomst. De criteria waarop scholen het extra gewichtengeld ontvangen (sociaal-economische en sociaal-culturele/etnische achtergrond) zijn sinds 1986 niet veranderd. Wel is de gewichtenregeling sindsdien op diverse momenten en bij verschillende gelegenheden bekritiseerd. Het gaat dan vooral om de vraag of de criteria die gelden voor toekenning van gewichtengelden, zoals het land van herkomst, vandaag de dag nog wel voldoen en of de drempel in de gewichtenregeling niet omlaag kan of kan vervallen. Ook is extra aandacht nodig voor autochtone achterstandsleerlingen omdat het inlopen van hun achterstanden stagneert. De Onderwijsinspectie wijst er al jaren op dat de verbetering in de prestaties van autochtone achterstandsleerlingen achterblijven bij die van allochtone achterstandsleerlingen. De wens om in de gewichtenregeling meer aansluiting bij feitelijke achterstanden te realiseren is er en hierbij wordt extra aandacht gevraagd voor het verminderen van taalachterstanden.

In lijn hiermee is onderstaand voorstel voor een herijking van de gewichtenregeling tot stand gekomen. Hiermee wordt beoogd tot een flexibeler en een meer aan de wensen van de tijd aangepaste nieuwe regeling te komen.

Over de hoofdlijnen van de nieuwe gewichtenregeling, zoals gepresenteerd in de brief van 9 juli 2004, is in oktober en november 2004 met uw Kamer overleg gevoerd. De belangrijkste discussiepunten tijdens dit debat waren «de hoogte van de drempel (nu 9%)», «het hoogste gewicht dat verbonden is aan de taaltoets» en «de vraag of beide ouders of slechts één ouder (de moeder) moet(en) meetellen voor het bepalen van het gewicht van een leerling». Conform mijn toezegging aan uw Kamer, worden in de bijlage bij deze brief diverse voorbeelden gepresenteerd waarin die elementen variëren. Per variant wordt aangegeven wat de te verwachten herverdeeffecten zijn.

Over de nieuwe gewichtenregeling is in de periode augustus 2004 tot januari 2005 ambtelijk overleg gevoerd met het veld (schoolbesturenorganisaties, schoolleiders, het Onderwijsplatform G4 en de Kennisgroep platteland). Daaruit is gebleken dat er overeenstemming is over het feit dat de gewichtenregeling herzien wordt. Over de wijze waarop die herziening wordt ingevuld, lopen de belangen en meningen uiteen. De kritiek

spitst zich toe op de budgettaire neutrale aanpak, de taaltoets voor het extra hoge gewicht, de praktische uitvoerbaarheid, het plafond van 80% en het vinden van een goed alternatief voor de huidige cumi-sbao en cumi-wec-regelingen.

De door mij voorgestelde gewichtenregeling is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- met de nieuwe gewichtenregeling wordt nog meer ingezet op de bestrijding van onderwijsachterstanden bij jonge kinderen
- er wordt beter aangesloten bij feitelijke achterstanden van leerlingen door meer te differentiëren in de opleidingsniveaus van ouders en het introduceren van een taaltoets voor leerlingen met extra grote taalachterstanden
- de factor etniciteit wordt uit de gewichtenregeling gehaald
- méér aandacht voor autochtone achterstandsléerlingen
- het aanbrengen van een plafond op 80% (maximeren van de hoeveelheid gewichtenmiddelen en voorkomen van segregatie)
- budgettaire neutrale herijking van de gewichtenregeling
- beperkte herverdeeleffecten

De planning van de herziening is als volgt: in het najaar van 2005 worden experimenten met de taaltoets uitgevoerd. In de zomer van 2005 wordt gestart met de herziening van de wetgeving. De nieuwe algemene maatregel van bestuur zal naar verwachting in mei 2006 in het Staatsblad worden gepubliceerd en op 1 augustus 2006 in werking treden. Op 1 oktober 2006 vindt de eerste leerlingentelling plaats op basis van de criteria van nieuwe gewichtenregeling. De bekostigingsconsequenties volgen in 2007.

Zoals beschreven in paragraaf 2, zijn er door de motie Verhagen c.s. voor het basisonderwijs extra middelen beschikbaar gekomen. Een groot deel van deze middelen gaat rechtstreeks naar de basisscholen en wordt aan de hand van het schoolgewicht verdeeld over de basisscholen die gewichtenmiddelen ontvangen. Het doel hiervan is basisscholen beter in staat te stellen om vroegtijdig onderwijsachterstanden bij achterstandsléerlingen (in de groepen 1 t/m 4) te bestrijden. Voor het schooljaar 2005–2006 is hiervoor een éénmalige regeling gepubliceerd in het Gele Katern van 23 maart 2005. Om de herverdeeleffecten van de invoering van de lumpsumbekostiging zuiver te houden, worden deze middelen voor het schooljaar 2005–2006 aan basisscholen uitgekeerd in de vorm van geld en niet, zoals de reguliere gewichtenmiddelen, in formatierekeneenheden. Met ingang van het schooljaar 2006–2007 worden de middelen uit de motie Verhagen c.s. ook op basis van het schoolgewicht aan basisscholen beschikbaar gesteld, maar dan via de systematiek van de lumpsumbekostiging.

6.2 Keuze voor de nieuwe gewichtenregeling

Bij de uitvoering van de nieuwe gewichtenregeling wordt ervoor gekozen uit te gaan van het opleidingsniveau van de ouders bij het bepalen van het «gewicht» van de leerling. Etniciteit speelt geen rol meer. Voor leerlingen met extra zware taalachterstanden in de groepen 1 tot en met 4 (waarvan de ouders maximaal basisonderwijs hebben), komt er een taaltoets (met bijbehorend gewicht).

De gemaakte keuze voor de nieuwe gewichtenregeling doet mijns inziens het meeste recht aan het uitgangspunt dat de middelen daar terecht komen waar ze het hardst nodig zijn.

Er worden drie leerlinggewichten geïntroduceerd:

- Gewicht 0,3 als de ouders een opleidingsniveau hebben van maximaal lbo/vbo/kaderberoepsgerichte leerweg vmbo

- Gewicht 1,2 als beide ouders een opleidingsniveau hebben van maximaal basisonderwijs
- Gewicht 2,4 als beide ouders een opleidingsniveau hebben van maximaal basisonderwijs en uit een taaltoets is gebleken dat de leerling een extra grote taalachterstand heeft (alleen voor leerlingen van 4 tot 8 jaar)

Voor het schoolgewicht (op basis waarvan een school gewichtengeld ontvangt) geldt dat dit een optelsom is van de leerlinggewichten waarbij geldt:

- Een drempel van 5 à 6% van het totaal aantal leerlingen
- Een plafond van 80% van het totaal aantal leerlingen

Dit leidt tot een vernieuwing van de gewichtenregeling die budgettair neutraal kan worden ingevoerd. Hierbij merk ik op dat er, om budgettaire neutraliteit te handhaven, mogelijk bijstelling nodig is in het eerste jaar dat er met de nieuwe gewichten wordt gewerkt. Er kan een redelijke schatting worden gemaakt van de effecten, maar een exact beeld ontstaat pas bij de werkelijke invoering van de nieuwe regeling. Lichte bijstelling van de hoogte van de drempel en/of de gewichten kan daarom in het eerste jaar nodig blijken en zal dan uiteraard zo spoedig mogelijk plaatsvinden. Daarna is de omvang van de groepen leerlingen met de nieuwe gewichten exact bekend.

Hieronder volgt per onderdeel van de voorgestelde herijking van de gewichtenregeling een korte toelichting.

Het lage gewicht

Het lage gewicht bepaalt vooral de verdeling tussen de scholen in de grote en de kleine gemeenten. Immers, in scholen in de kleine gemeenten zijn relatief meer leerlingen met een laag gewicht aanwezig. Nu is dat gewicht 0,25. Bij een verhoging naar 0,3, zoals voorgesteld, gaat er meer geld naar scholen in de kleine gemeenten. Daarom is er (vanwege het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit) minder geld beschikbaar voor scholen in de grotere gemeenten. Verdere verhoging van het lage gewicht, bijvoorbeeld naar 0,35 of 0,4 geeft grotere herverdeeffecten. Ook met een verlaging van dit gewicht tot 0,2 met gelijktijdige verlaging van de drempel, treden zwaardere herverdeeffecten op (ten nadele van scholen in de grotere gemeenten) dan in het huidige voorstel. De keuze voor een gewicht van 0,3, gekoppeld aan een drempel van ruim 5%, zoals door mij wordt voorgesteld, schept ruimte voor scholen met relatief veel autochtone achterstandsl leerlingen.

De hoge gewichten

De twee hoge gewichten zijn aan elkaar verbonden. In het voorstel dat voorligt worden er twee hoge gewichten voorgesteld: 1,2 en 2,4. Daarbij zal een taaltoets worden afgenomen, die zodanig is vormgegeven dat de zwakste 25% van de 1,2 leerlingen wordt geselecteerd. Gedurende de eerste vier leerjaren krijgen deze leerlingen het hoogste gewicht. Bijstelling van deze twee gewichten is budgettair neutraal mogelijk door te werken met de gewichten 1,3 en 1,7. Dit is uitgewerkt in de bijlage in variant 2a. Voorbeeld 6 geeft nog een tussenvariant. Zoals uit de bijlage is op te maken, leiden deze twee varianten tot herverdeeffecten in dezelfde orde van grootte als in de gekozen variant (1a van de bijlage) optreden. Wel leiden varianten 2a en 6 ertoe dat de extra middelen die beschikbaar komen voor leerlingen met een extra grote taalachterstand substantieel verminderen. De keuze voor de hoge gewichten van 1,3 en 1,7 is een aanvaardbaar alternatief.

De drempel

Het verlagen van de drempel (die er is, omdat ervan uitgegaan wordt dat

scholen een bepaald percentage achterstandsleerlingen binnen de reguliere formatie kunnen opvangen) naar 5 à 6%, heeft tot gevolg dat de middelen over meer scholen worden verdeeld. Verdere verlaging van de drempel leidt, vanwege het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit, tot verlaging van de gewichten. Dit leidt tot veel verlies bij scholen met relatief veel allochtone en/of autochtone achterstandsleerlingen. Bij varianten 3a en 4 zijn verlagingen van de drempel naar 3%, respectievelijk 0%, budgettair neutraal doorgerekend. De daarmee gepaard gaande verlaging van de gewichten leidt tot een herverdeeffect van € 50 miljoen resp. € 90 miljoen, met navenant grotere consequenties voor scholen in de G4. In de bijgevoegde voorbeelden 1b en 1c is berekend dat het verlagen van de drempel naar 3% of naar 0% bij de nu gekozen gewichten (maar dan niet budgettair neutraal) € 65 miljoen, respectievelijk € 170 miljoen extra kost.

Het plafond

De introductie van een plafond van 80% in de gewichtenregeling is gebaseerd op de redenering dat de problemen van de school niet meer toenemen als er meer dan een bepaald percentage van de leerlingen tot de groep van de gewichtenleerlingen behoort. Er is voor gekozen om het totale schoolgewicht te maximeren op 80% van het totaal aantal leerlingen. Op deze wijze wordt een maximum gesteld aan de inzet van extra formatie op scholen met veel gewichtenmiddelen. Verder wordt hiermee een bekostigingselement weggenomen dat kan leiden tot meer segregatie.

Dit laatste sluit aan bij het voorstel om nieuw te stichten basisscholen te maximeren op 80% achterstandsleerlingen. In alle in de bijlagen gepresenteerde varianten is dit plafond van 80% in de berekeningen verdisconteerd.

Het opleidingsniveau van de ouders

Als bij het bepalen van het opleidingsniveau alleen de opleiding van de moeder wordt gewogen, neemt het aantal gewichtenleerlingen toe van ongeveer een kwart naar ongeveer een derde van de basisschoolleerlingen en moet (gegeven de budgettaire neutraliteit), het gewicht per leerling dus naar beneden (zie varianten 5a, 5b en 5c van de bijlage). Dat vraagt bovendien om registratie van veel meer leerlingen. Bij de keuze voor het meewegen van het opleidingsniveau van beide ouders blijft de registratie voor huidige 0,25 leerlingen onveranderd en dat bespaart veel werk op de scholen, omdat die leerlingen zonder extra registratie en administratieve lasten in aanmerking komen voor het toekomstige gewicht 0,3.

De verdeling van de middelen over de scholen verandert globaal bezien niet veel als alleen de moeder meetelt (zie voorbeeldvariant 5a in de bijlage, in vergelijking met de gekozen variant, variant 1a van de bijlage), maar verhoging van het aantal gewichtenleerlingen en verlaging van de gewichten is niet gewenst omdat dit tot een aanzienlijke toename van de doelgroep en verdunning van middelen leidt.

De herverdeeffecten

De totale negatieve herverdeeffecten op schoolniveau (het gewichtenbudget gaat rechtstreeks naar basisscholen) zijn ongeveer € 33 miljoen. De scholen in de G4 raken per saldo ruim € 11 miljoen van € 159 miljoen (- 7%) kwijt. Voor scholen in de G26 is dat bijna € 3 miljoen van € 86 miljoen (- 3%). Scholen in de overige gemeenten gaan er per saldo ruim € 15 miljoen op vooruit t.o.v. € 112 miljoen (+ 14%).

In onderstaande tabellen worden deze effecten inzichtelijk gemaakt. De effecten zijn aangegeven in miljoenen euro's (gebaseerd op teldatum 1 oktober 2003). In deze berekening zijn de extra middelen van de motie

Verhagen verdisconteerd. Voor het schooljaar 2006–2007 gaat het hierbij om een bedrag van € 58,4 miljoen en vanaf het schooljaar 2007–2008 om € 60 miljoen. In de gepresenteerde te verwachten herverdeeeffecten zijn ook de herverdeeeffecten verdisconteerd van het op het schoolgewicht gebaseerde schoolbudget. Het totaalbedrag op basis waarvan de herverdeeeffecten zijn berekend, is ruim € 358 miljoen. De te verwachten herverdeeeffecten zijn herverdeeeffecten op macroniveau. Dit wil zeggen dat zij berekend zijn op basis van de PRIMA-cohortstatistieken. Wat dit betekent voor de herverdeeeffecten op schoolniveau, is bekend wanneer alle leerlingen opnieuw geïndiceerd zijn op basis van de nieuwe gewichtenregeling. Voor veel scholen zullen de effecten beperkt zijn. In uitzonderlijke gevallen kan een school tweederde van de gewichtenmiddelen kwijtraken, waardoor die school een kwart van de formatie kan verliezen (zie ook bij 6.5).

Tabellen met herverdeeeffecten:

Gemeentecategorie	Achteruit	Vooruit	Eindtotaal
G4	- 12,2	1,1	- 11,1
G26	- 7,1	4,3	- 2,8
Overig	- 13,6	29,1	15,5
Eindtotaal	- 32,9	34,5	1,6

Gemeentecategorie	Aantal scholen	Waarvan: Achteruit	Vooruit
G4	590	390	70
G26	1 000	320	290
Overig	5 400	700	1 980
Eindtotaal	6 990	1 410	2 340

De scholen die er op achteruit gaan, gaan er gemiddeld € 23 000 op achteruit; de scholen die er op vooruit gaan, gaan er gemiddeld € 15 000 op vooruit.

De samenstelling van schoolpopulaties is steeds aan verandering onderhevig. Het is van belang daar flexibel op te kunnen inspelen. Daarom zal de nieuwe gewichtenregeling periodiek worden herijkt. Het doel hiervan is om optimaal tegemoet te komen aan de verschuivingen die er in de loop van de tijd in de schoolpopulaties te zien zijn.

In de bijlage worden varianten gepresenteerd van de voorgestelde gewichtenregeling. Op verzoek van de Kamer zijn daarbij ook varianten opgenomen die inzichtelijk maken wat er gebeurt bij verdere verlaging van de drempel. Een deel van deze varianten is niet budgettair neutraal. Omdat budgettaire neutraliteit een belangrijk uitgangspunt is bij de herijking van de gewichtenregeling, zijn deze varianten niet acceptabel.

6.3. Taaltoets en taaltoetsysteem

De uitgangspunten voor het afnemen van een taaltoets en toekenning van het hoogste gewicht zijn:

- Leerlingen van 4 tot 8 jaar (groep 1 t/m 4 van het basisonderwijs) met gewicht 1,2 van wie beide ouders maximaal basisonderwijs hebben genoten, komen in aanmerking voor de taaltoets en bij gebleken extra zware taalachterstand voor het gewicht 2,4
- Deze leerlingen krijgen het gewicht 2,4 (tot de leeftijd van 8 jaar), als

uit de taaltoets blijkt dat ze inderdaad extra grote taalachterstanden hebben

- De taaltoets moet geschikt zijn voor afname bij jonge kinderen en ook geschikt zijn voor kinderen die nog geen Nederlands spreken
- Een onafhankelijke, externe instantie neemt de taaltoets af, zodat het deskundig gebeurt en een fraudebestendige afname gegarandeerd wordt
- Die instantie toetst éénmalig leerlingen in de leeftijd van 4 tot 8 jaar bij binnenkomst in de basisschool
- De taaltoets wordt zo geconstrueerd dat een kwart van de 1,2 leerlingen wordt geselecteerd die de grootste problemen heeft met taal; het betreft ongeveer 3000 leerlingen per jaar
- De externe instantie geeft de uitkomst van de taaltoetsen door aan de desbetreffende basisscholen en aan het ministerie van OCW. Dat laatste maakt een (steekproefsgewijze) controle op het aantal opgegeven 2,4 leerlingen mogelijk
- Om de voortgang in het taalvaardigheidsniveau van de leerlingen met het gewicht 2,4 te meten, kunnen scholen gebruik maken van taaltoetsen die horen bij hun leerlingvolgsysteem

De taaltoets kan in het schooljaar 2006–2007 vóór de leerlingtelling van 1-10–2006 voor de eerste keer officieel worden afgenomen bij leerlingen met het gewicht 1,2 die een extra grote taalachterstand hebben. Uit een inventarisatie van reeds beschikbare taaltoetsen (op basis van interviews met 17 (taal)deskundigen én aanvullend literatuuronderzoek), blijkt dat er diverse taaltoetsen beschikbaar zijn voor jonge kinderen die in principe geschikt zijn voor dit doel. Aan de hand van nader onderzoek wordt nagegaan welke toetsen het meest geschikt zijn voor de nieuwe gewichtenregeling en welk taaltoetsstelsel gehanteerd kan worden.

In het najaar van 2005 wordt gestart met het uittesten van het taaltoetsstelsel op een aantal gewichtenscholen. De resultaten hiervan zijn in het voorjaar van 2006 beschikbaar. Een onafhankelijke instantie zal zorgdragen voor het afnemen van de taaltoets en het (laten) verwerken van de resultaten. Hiervoor zijn financiële middelen gereserveerd.

6.4. De specifieke doelgroepen

Ook de zogenaamde specifieke doelgroepen vallen onder de huidige gewichtenregeling (met de daarbij behorende, deels specifieke, gewichten). Na de herijking vallen deze specifieke doelgroepen ook onder de nieuwe gewichtenregeling, maar krijgen zij geen aparte status meer. Het gaat hierbij om de volgende «specifieke doelgroepen»:

- Kinderen van vluchtelingen/asielzoekers (in combinatie met laag opleidingsniveau van één van de ouders nu nog het gewicht 0,9)
- Leerlingen van Molukse afkomst (in combinatie met laag opleidingsniveau van één van de ouders nu nog het gewicht 0,9)
- Schipperskinderen: kinderen van 4 tot 12 jaar die naar een reguliere basisschool gaan en van wie de vader of moeder het schippersbedrijf uitoefent of heeft uitgeoefend (nu nog het gewicht 0,4) (NB: voor «varende kleuters» geldt een afzonderlijke regeling op basis van het Besluit trekkende bevolking WPO. Deze afzonderlijke regeling voor varende kleuters van 4 tot 7 jaar, blijft ook van kracht nadat de herijking van de gewichtenregeling is ingevoerd).
- Woonwagenkinderen en kinderen van wie ouders een trekkend bestaan leiden (nu nog het gewicht 0,7).
«Woonwagenkinderen» zijn kinderen van wie één van beide ouders in een woonwagen woont of heeft gewoond. «Kinderen van wie ouders een trekkend bestaan leiden» zijn kinderen van wie de ouders werkzaam zijn op een kermis of in een circus en die een reguliere school bezoeken. (NB Voor kinderen van wie ouders een trekkend bestaan

leiden en de zogenaamde «Rijdende school» bezoeken, voorziet het Besluit trekkende bevolking WPO in een afzonderlijke financiering. De financiering van de Rijdende school blijft ook van kracht nadat de herijking van de gewichtenregeling is ingevoerd).

In de nieuwe gewichtenregeling gelden voor deze «specifieke doelgroepen» (behalve voor de hierboven genoemde uitzonderingen) dezelfde indicatoren (opleidingsniveaus van de ouders en een taaltoets), als voor de overige categorieën «achterstandsleerlingen» (nu de «reguliere» 0,25 en 0,9 leerlingen).

6.5. Overgangsregeling en uitvoerbaarheid

Door de nieuwe gewichtenregeling krijgen sommige scholen meer geld en sommige scholen minder dan nu het geval is. Voor veel scholen blijven de effecten beperkt, maar voor enkele scholen verandert er veel. Zo zullen de meeste scholen met veel 0,9 leerlingen merken dat een aantal van die leerlingen in de nieuwe regeling voor 0,3 tellen, anderen voor 1,2 en een aantal voor 2,4. Alles bij elkaar is het effect meestal beperkt. Voor enkele scholen met nu veel 0,9 leerlingen werkt het anders. Een hindoeïstische school meldde bijvoorbeeld dat bijna alle leerlingen die op die school zitten ouders hebben die meer dan basisonderwijs hebben genoten. Voor die school is de achteruitgang vrij groot. In theorie kan in extreme gevallen een school tweederde van de gewichtenmiddelen kwijtraken, waardoor die school een kwart van de formatie kan verliezen. Of dergelijke extreme situaties zich ook werkelijk zullen voordoen, zal pas zeker zijn bij invoering van de nieuwe gewichtenregeling.

Een vermindering van formatie voor scholen met leerlingen van wie het opleidingsniveau van de ouders maar een beperkt nadeel is, is goed te verdedigen. De herziening van de gewichtenregeling is bedoeld om beter aan te sluiten bij de feitelijke achterstanden van groepen leerlingen. Dit betekent voor sommige groepen leerlingen een verlaging van het gewicht. Bij scholen waar deze groepen geconcentreerd zijn, komt dat hard aan. Zeker voor deze scholen is een overgangsregeling wenselijk.

Ik zal een overgangsregeling treffen die ertoe leidt dat de effecten van de nieuwe gewichtenregeling over drie jaren gespreid worden. Scholen krijgen het eerste jaar waarin de financiële gevolgen van de nieuwe gewichtenregeling merkbaar zijn (in 2007), maximaal 20% minder gewichtenmiddelen dan de oude gewichtenregeling zou hebben opgeleverd. De toename van de gewichtenmiddelen beperk ik daarentegen per school ook tot 20%. Het tweede jaar geldt een beperking tot 40% van het verschil in budget onder de oude en onder de nieuwe gewichtenregeling; het derde jaar is dat percentage 60%. Daarna geldt de nieuwe gewichtenregeling voluit.

Ik merk hierbij op dat de herverdeeeffecten die met de invoering van lumpsum gepaard gaan, los staan van de herverdeeeffecten van de gewichtenregeling. Er is geen samenhang tussen deze effecten. Scholen/schoolbesturen die er op achteruit gaan door lumpsumfinanciering, gaan er bij de nieuwe gewichtenregeling deels op vooruit, deels op achteruit. Dit betekent dat er scholen/schoolbesturen zijn die er twee keer op achteruit kunnen gaan. Welke scholen dit betreft, is niet vooraf vast te stellen. Ik stel daarom de volgende aanpak voor.

Er wordt voor de gewichtenregeling een aparte overgangsregeling gemaakt, waarbij (zoals hierboven geschetst) een geleidelijke groei in het nieuwe systeem mogelijk wordt. Daarnaast zal worden bezien hoe de scholen/schoolbesturen die te maken krijgen met negatieve financiële effecten door zowel de invoering van lumpsum, als van de nieuwe gewichtenregeling (binnen de op de OCW-begroting beschikbare financiële middelen) tegemoet gekomen kunnen worden.

De nieuwe gewichtenregeling moet voor basisscholen uitvoerbaar zijn, ook in relatie tot andere grote beleidstrajecten zoals lumpsum en invoering van het onderwijsnummer die in dezelfde periode worden voorbereid of hun beslag krijgen. Op de eerste teldatum voor de nieuwe gewichtenregeling (1-10-2006), moeten alle gegevens die nodig zijn om de gewichten vast te stellen, beschikbaar zijn. Dit betreft zowel de uitkomsten van de taaltoetsen van de 2,4 leerlingen en (daaraan voorafgaand) het opnieuw (door directeuren van basisscholen) registreren van de opleidingsniveaus van beide ouders.

We gaan uit van zo'n 400 000 achterstandsleerlingen. Vanwege de differentiatie (in de nieuwe gewichtenregeling) naar twee opleidingsniveaus, moet dit in principe voor beide ouders van alle achterstandsleerlingen worden vastgesteld: voor maximaal niveau basisonderwijs en voor maximaal niveau lbo/vbo/ kaderberoepsgerichte leerweg vmbo. De eis van twee ouders geldt nu ook al voor autochtone ouders ten aanzien van de registratie van het opleidingsniveau «maximaal niveau lbo/vbo/ kaderberoepsgerichte leerweg vmbo». Bovendien hebben vrijwel alle autochtone ouders basisonderwijs genoten. Daarom kunnen autochtone leerlingen voorlopig worden overgeslagen voor de registratie van de opleidingsniveaus bij invoering van de nieuwe gewichtenregeling. Met deze maatregel wordt de uitvoeringslast voor scholen met de helft teruggebracht, omdat ongeveer de helft van de gewichtenleerlingen van autochtone afkomst is.

Over het opnieuw bevragen van de (nu als zodanig geregistreerde) allochtone ouders van achterstandsleerlingen, moeten met de schoolbesturen afspraken worden gemaakt. Het gaat hier om vertrouwelijke en privacy-gevoelige informatie (die op ondertekende ouderverklaringen moet komen) en daarom door de school zelf moeten worden ingevuld. Zodra uw Kamer akkoord is gegaan met de vormgeving van de nieuwe gewichtenregeling, kan in het overleg met het veld de voorbereiding, timing en uitvoerbaarheid van de voor de nieuwe gewichtenregeling benodigde gegevens nader worden besproken. Het is denkbaar dat er in onderling overleg een manier wordt gevonden om al met ingang van het schooljaar 2005-2006 te beginnen met de registratie van de opleidingsniveaus van (nu als zodanig geregistreerde) allochtone ouders. Omdat basisscholen in de schooljaren 2005-2006 en 2006-2007 eveneens te maken krijgen met de (voorbereiding van de) invoering van de lumpsum-bekostiging en de voorbereiding van de invoering van het onderwijsnummer, is het van extra groot belang de administratieve lasten voor scholen waar mogelijk te beperken en te spreiden.

Op basis van de huidige inzichten leidt de nieuwe gewichtenregeling ertoe dat de raming van het aantal achterstandsleerlingen in de nieuwe regeling sneller daalt dan in de huidige gewichtenregeling. Oorzaak hiervan is dat het opleidingsniveau van de ouders, waarop de nieuwe regeling is gebaseerd, gestaag toeneemt. Wanneer de telgegevens van 2006 en later bekend zijn, kan worden nagegaan in welke omvang deze ontwikkeling zich voordoet. Deze ruimte wordt dan ingezet voor onderwijsachterstandenbeleid. Over de precieze invulling vindt dan nadere besluitvorming plaats.

Uitvoeringstoets Cfi

De Centrale Financiën Instellingen (Cfi) heeft bij een uitvoeringstoets op de te herziene gewichtenregeling vastgesteld dat de invoering van de gewichtenregeling met ingang van 1 augustus 2006 grote risico's voor de uitvoerbaarheid van de huidige leerlingentelling met zich mee zal brengen. Dat is een probleem omdat aan de hand van de leerlingtelgegevens de bekostiging van de scholen voor primair onderwijs plaatsvindt.

Om een leerlingentelling per 1 oktober van een schooljaar mogelijk te maken, moet op 1 maart van het daaraan voorafgaande schooljaar volledig duidelijk zijn hoe de leerlingentelling er uit ziet. Deze tijd is nodig in verband met de aanpassing van de systemen bij Cfi en de scholen. De Raad van State brengt echter volgens de planning pas medio april 2006 haar advies uit op de nieuwe gewichtenregeling. Dit advies kan wijzigingen tot gevolg hebben voor de leerlingentelling. Tot 1 april 2006 kan Cfi de aanpassing van de systemen op twee manieren voorbereiden namelijk op basis van de oude gewichtenregeling en op basis van de nieuwe gewichtenregeling. Wijzigingen in de leerlingentelling op grond van het advies van de Raad van State zijn dan echter niet meer mogelijk. Indien dit zich voordoet betekent dit automatisch dat er terug moet worden gevallen op de oude gewichtenregeling.

Uiterlijk 1 april 2006 moet Cfi de aanpassingen in de leerlingentelling melden aan de «bouwers» van de voor de nieuwe gewichtenregeling benodigde software. Dit is nog steeds vóór het moment waarop het advies van de Raad van State is voorzien. Dit betekent dat Cfi op basis van een AMvB die nog onder de Raad van State is, in de slag moet gaan met de «softwarebouwers». Op dit moment moet nog onderzocht worden in hoeverre de «softwarebouwers» in staat zijn om twee systemen te ontwikkelen, één met de huidige gewichtenregeling en één op basis van de nieuwe gewichtenregeling. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek kan pas aangegeven worden of het mogelijk is om ook na 1 april 2006 verder te gaan met de ontwikkeling van twee systeemaanpassingen.

Het grootste uitvoeringsrisico is dat er in een nog later stadium, rond de voorhangprocedure in de zomer van 2006, nog inhoudelijke veranderingen worden aangebracht. Daardoor ontstaan risico's voor de bekostiging van scholen. Dit kan namelijk tot gevolg hebben dat de voorbereiding van het nieuwe leerlingtelproces moet worden gestopt en dan zal er een tweede terugvalsscenario in werking moeten gaan treden. Gezien het late tijdstip waarop dit besluit bekend zal worden, kan hooguit worden teruggevallen op een schriftelijke leerlingentelling met de oude gewichtenregeling. Scholen moeten dan de telformulieren geheel handmatig invullen, waarbij geen gebruik gemaakt kan worden van de informatie uit de administratiepakketten. Dit betekent een ernstige lastenverzwaring voor de scholen. Cfi kan dan niet garanderen dat het Tellingen Registratie Systeem (TRS) op tijd klaar is om de telgegevens te verwerken, waardoor de gegevensleveringen voor de referentieramingen in gevaar kunnen komen en mogelijk ook de bekostigingsdatum voor de materiele instandhouding.

Aangezien nu niet volledig duidelijk is hoe de nieuwe gewichtenregeling er uit gaat zien, kunnen de wijzigingen nu niet meegenomen worden in de huidige planning van het onderwijsnummer. Dus vooralsnog zullen de systemen die benodigd zijn voor de invoering van het onderwijsnummer worden geënt op de huidige gewichtenregeling. Indien wordt vastgehouden aan de invoering van de nieuwe gewichten per 1 oktober 2006, kan er dus niet worden «schaduwgedraaid».

Indien uw Kamer in januari 2006 besluit tot uitstel van invoering van de lumpsum zal er bovendien een nieuwe prioriteitsstelling moet plaatsvinden omdat lumpsum en de nieuw gewichtenregeling niet gelijktijdig ingevoerd kunnen worden.

Met Cfi vindt overleg plaats over een effectieve risicobeheersing van de gesignaleerde uitvoeringsrisico's van het invoeringstraject. In verband hiermee is het van groot belang te voorkomen dat er nog in een erg laat stadium inhoudelijke veranderingen worden aangebracht. Dit betekent dat eventuele inhoudelijke aanpassingen tijdig besproken moeten worden. Deze eventuele aanpassingen zullen dan op een zorgvuldige wijze verwerkt kunnen worden in het invoeringstraject. Om de Kamer

de gelegenheid te bieden tijdig van de exacte uitwerking van de in deze brief beschreven elementen van de nieuwe gewichtenregeling kennis te nemen en hierop een reactie te geven, is het streven erop gericht uw Kamer eind 2005 de concept-inhoud van de voorgenoemde AMvB gewichtenregeling voor te leggen.

6.6. Controleerbaarheid van de nieuwe gewichtenregeling

In de uitwerkingsbrief toekomstig onderwijsachterstandenbeleid die op 9 juli 2004 aan uw Kamer is gestuurd, is melding gemaakt van de fraudegevoeligheid van het criterium «opleidingsniveaus van ouders». Tevens stond hierin dat in het Rijksverslag van OCW dit risico sinds een aantal jaren wordt aangemerkt als een zogenaamd «restant MenO». Restant MenO betreft een gevoeligheid voor misbruik en oneigenlijk gebruik die (bewust) overblijft nadat alle adequate maatregelen ten aanzien van voorlichting, controle en sancties zijn getroffen. Dit wil zeggen dat het een politiek, met uw Kamer afgestemd, geaccepteerd risico is. In de brief van 9 juli is ook aangegeven, dat alternatieven in de vorm van een gewichtenregeling op basis van etniciteit, op basis van postcodes of op basis van inkomensniveau geen bruikbare alternatieven zijn. Verder is in die brief kenbaar gemaakt dat de voorkeur van het kabinet daarom uitgaat naar een gewichtenregeling op basis van opleidingsniveaus, maar dat de bruikbaarheid van het IBG-diplomaregister en van alternatieve controlemethoden nog nader onderzocht worden voordat definitief besloten wordt of de gewichtenregeling op de voorgestelde wijze wordt herzien.

Dit nader onderzoek heeft ertoe geleid dat het kabinet tot de conclusie is gekomen dat de herziening van de gewichtenregeling langs de op 9 juli uitgezette lijnen de voorkeur heeft. Deze conclusie is gebaseerd op de volgende uitkomsten van het nader onderzoek:

- Een zo helder mogelijk «protocol» (richtlijnen waaruit voor scholen blijkt welke gegevens zij precies moeten verzamelen en die interpretatieverschillen over de gegevens kunnen voorkomen) draagt bij aan het verminderen van het MenO-risico
- Het probleem dat *het niet hebben van een diploma niet bewijsbaar is*, blijft bestaan. Er is op dit punt geen winst te halen in het terugdringen van het MenO-risico
- Voor het controleren van de opleidingsniveaus van de ouders blijkt het IBG-diplomaregister een nog zeer beperkt bruikbaar middel. Het diplomaregister is namelijk nog niet volledig wat de ouders van Nederlandse afkomst betreft en bevat geen gegevens over de diploma's van ouders die uit het buitenland komen. Bovendien is het register nog maar zeer beperkt gedigitaliseerd. De IBG heeft van OCW de opdracht gekregen dit te verbeteren
- De winst in het terugdringen van het MenO-risico van het criterium opleidingsniveau ouders zal dus vooral gevonden moeten worden in een goed protocol en betere controlemogelijkheden (onder andere door het onderzoeken van mogelijkheden tot meer/andere bevoegdheden van de controlerende instantie) op de juistheid van het opleidingsniveau van de ouders (zoals door de ouders ingevuld op de ouderverklaringen, ter vaststelling van het gewicht)
- Op basis van een risicoanalyse wordt jaarlijks een steekproefcontrole op ongeveer 400 scholen uitgevoerd. Daarbij wordt gecontroleerd of de scholen de door de ouders verstrekte gegevens juist hebben verwerkt. In welke mate controle zal worden uitgevoerd op de uitvoering door de scholen van de nieuwe gewichtenregeling, hangt af van de uitkomsten van die (nog te verrichten) risicoanalyse.
- Als de controle op bepaalde aspecten van de leerlingentelling door invoering van het onderwijsnummer overbodig wordt, kan het aantal te controleren scholen zeer aanzienlijk dalen

- Voor wat de taaltoets betreft, is het zo dat die toetsen door een onafhankelijke, externe instantie worden afgenomen. Hierdoor is de kans op fraude door het knoeien met de uitkomsten van die taaltoetsen, geëlimineerd
- Vermeldenswaardig is bovendien het feit dat de nieuwe gewichtenregeling een lager MenO-risico heeft in vergelijking met de bestaande gewichtenregeling op het punt van het achterhalen van (en de fraude-mogelijkheden ten aanzien van) het vaststellen van de etniciteit van de ouders, omdat dit criterium vervalt.

6.7. Wijziging van de huidige CUMI-SBAO en CUMI-WEC-regelingen

In lijn met de herijking van de gewichtenregeling waaruit de factor «eticiteit» verdwijnt, is het consequent om de factor etniciteit ook uit deze regelingen te halen. Omdat deze regelingen voor het speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs momenteel puur op etniciteit gebaseerd zijn, betekent dit dat er bij het vervallen van dat criterium er een geheel nieuwe toekenningsbasis moet worden gevonden. Het nagaan van mogelijke alternatieven voor de factor etniciteit en de daarmee te verwachten herverdeeffecten en overige consequenties van deze beleidsvoornemens, worden betrokken in de operatie «Doorlichting WSNS, LGF en OAB», die onlangs van start is gegaan. NB Het huidige budget voor CUMI-SBAO bedraagt ongeveer € 17 miljoen per jaar; het budget voor CUMI-WEC ongeveer € 18 miljoen per jaar.

7. Financieel overzicht

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOA)

Voor de uitvoering van de in deze brief beschreven specifieke uitkering aan gemeenten voor de bestrijding van onderwijsachterstanden is na de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel structureel een bedrag van bijna € 168 miljoen op jaarbasis beschikbaar, waarvan met ingang van 2007 structureel € 15 miljoen afkomstig uit de motie Verhagen c.s. voor het onderdeel onderwijsachterstandenbeleid. Van het hiervoor beschikbaar gestelde budget gaat met ingang van 2007 € 15 miljoen naar gemeenten voor schakelklassen.

Tabel 1: GOA-middelen (bedragen x 1 mln)

	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal	190,0	152,6	167,9	167,9	167,9
GOA-middelen (PO en VO) (inclusief enveloppe-middelen voor schakelklassen)	183,7	141,4	152,9	152,9	152,9
Motie Verhagen c.s. (schakelklassen)	6,3	11,2	15,0	15,0	15,0

Onder voorbehoud van goedkeuring van de Rijksbegroting.

In de hierboven opgenomen GOA-middelen van structureel € 152,9 miljoen (prijspeil 2004/2005), is een bedrag van € 15 miljoen – afkomstig uit de enveloppemiddelen – inbegrepen, ten behoeve van schakelklassen. De wijze van verdeling van de middelen over de gemeenten, wordt bij algemene maatregel van bestuur geregeld. Grondslag voor de verdeling zal zijn het totale schoolgewicht per gemeente op 1 oktober 2004. Van het totale bedrag (circa 168 miljoen) zal ongeveer 70% naar de G30 gaan (brede doelluitkering) en 30% naar de kleinere gemeenten.

Gewichtenregeling

In de begroting is een budget gereserveerd voor de gewichtenregeling in het basisonderwijs.

Tabel 2: Gewichtenmiddelen PO (bedragen x 1 mln)

	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal	291,3	305,9	317,5	318,6	318,7
Gewichtenmiddelen (inclusief materiële instandhouding)	267,3	263,1	259,1	258,6	258,7
Middelen motie Verhagen c.s.	24,0	42,8	58,4	60,0	60,0

Onder voorbehoud van goedkeuring van de Rijksbegroting.

Met de motie Verhagen is een budget beschikbaar gekomen dat als volgt ingezet wordt:

Tabel 3: Motie Verhagen (bedragen x 1 mln)

	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal motie Verhagen	31,5	56,2	75,0	75,0	75,0
Schakelklassen, ingezet voor GOA (zie tabel 1)	6,3	11,2	15,0	15,0	15,0
Taallijn VVE	1,2	2,2	1,6	0,0	0,0
Budget voor BaO-scholen, ingezet bij gewichtenmiddelen (zie tabel 2)	24,0	42,8	58,4	60,0	60,0

8. Vervoltraject/wet-en regelgeving

Het wetsvoorstel ten behoeve van de geldstroom naar gemeenten (betreft voor primair onderwijs VVE, schakelklassen en het verplichte overleg tussen gemeenten en schoolbesturen), inclusief de bijbehorende bekostiging, doelstellingen en rekening en verantwoording, is in voorbereiding. Het streven is het wetsvoorstel vlak na het zomerreces van 2005 bij uw Kamer in te dienen.

Vervolgens zullen in een algemene maatregel van bestuur de doelstellingen van het onderwijsachterstandenbeleid – zoals beschreven in het wetsvoorstel – verder worden uitgewerkt, evenals de verdeling van de middelen over gemeenten en de wijze van verantwoording door gemeenten aan het Rijk.

Voor wat betreft de herijking van de gewichtenregeling vraag ik uw aandacht voor de termijnen die gemoeid zijn met het realiseren van de algemene maatregel van bestuur, die nodig is om de herijking op 1 augustus 2006 in werking te laten treden én de tijd die scholen nodig hebben om zich voor te bereiden op de aankomende veranderingen. Daarom is het van belang om binnenkort met uw Kamer over de inhoud van deze brief in overleg te treden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. J. A. van der Hoeven